

E. VILDE NIMELINE TALLINNA
PEDAGOOGILINE INSTITUUT

B. Pööt

**VEENE-EESTI
KIRJANDUS-
TEADUSLIKKE
TERMINEID**

TALLINN 1970

2116098

A-59013 III
2 TK
S-19

ENSV KÕRGEMA JA KESK-ERIHAIDUSE MINISTEERIUM
E. Vilde nim. Tallinna Pedagoogiline Instituut
Eesti keele ja kirjanduse kateeder

82 TK
S-3

B. Sööt

VEENE-EESTI
KIRJANDUS-
TEADUSLIKKE
TERMINEID

Metoodiline materjal eesti keele
ja kirjanduse eriala üliõpilastele

TALLINN
1970

E E S S Ö N A

On õigesti rõhutatud, et kirjandusteadusliku t33 eduka arendamise paratamatuks eelduseks on selle ala rahvusvaheliselt sageli erinevalt kasutatud terminite ühtlustamine ning korrastamine. Seda saab teha kõigepealt vastavate sõnastike kaudu. Käsolevas vene-estli terminite sõnastikus on esitatud meie kõrgemate koolide õpikais domineerivalt kasutatud vene kirjandusteaduslike terminite võimalikud eestikeelsed vasted. Peamiseks eesmärgiks on soodustada vene kirjandust ja keelt õppivaile eesti üliõpilastele venekeelsete tekstide mõistmist, seega ühtlasi vene kirjanduse ja keele põhjalikumt omandamist. Eesti kirjandust ja keelt õppivaile üliõpilastele saab käsolev sõnastik olla abiks venekeelsete teoste, eriti kirjandusteaduslike õpikute kasutamisel. Seegi on vajalik, sest selle-alast eestikeelset kirjandust on üpris napilt.

Tekstis on kasutatud järgmisi lühendeid: м. - мнн, см. - сморп, напр. - напране, е. - ент, näit. - näiteks.

Terminite katalogiseerimisel ja käsikirja vormistamisel on autorit abistanud vanemlaborandid V. Nuka ja K. Ringmaa.

Autor

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

116098

абзац	lõik
абсурдизм	abeurdism
авантюрная и. приключен- ческая литература	seikluakirjandus
автобиография	autobiograafia
авторская речь	autorikõne
адамизм	ademism
акмеизм	akmeism
акростих	akrostihhon
акт	vaatus
акцентное и. тоническое стихосложение	aktsentueeriv e. tooniline e. rõhuline värsisüsteem
александрийский стих	aleksandriin
аллегория и. иносказание	allegooria e. mõistakõne
аллитерация	alliteratsioon
альманах	almanahh
амфибрахий	amfibrahh
анакреонтическая поэзия	anakreontiline luule
анаколуф	anakoluut
анакруза	anakruus
анapest	anapest
анахронизм	anakronism
анзфора, единоначатие	anafoor
английский сонет	inglise sonett
анекдот	anekdoot
аннотация	annotatsioon
аноним	anonüüm
антидрама	antidraama
антироман	antiromaan
антитеза, противопоставление	antitees, vastuseade
античное стихосложение	antikkirjanduse värsisihit- tus
антология	antoloogia
антоним	antonüüm
антропоморфизация	antropomorfiseerimine, inimestamine
антропоморфизм	antropomorfism
апостроф	apostroof

аритмия	rütmitus
архаизм	arhaism
асиндетон, бессоюзие	asündeton
ассонанс	assonants
афоризм	aforism, mõttetera

баллада	ballaad
бард	bard (vanade keltide laulik-luuletaja)
басня	valm
безобразное	inetu
бесконфликтность	konfliktitus
бессоюзие, асиндетон	asündeton
беллетристика	belletristika e. ilukirjandus
белый стих	valge värss e. blankvärss
библиография	bibliograafia
биография	biograafia e. elulugu
благозвучие	heakõla, eufoonia
буколическая поэзия	bukooliline luule
буриме	burimee
бурлеск	burlesk
буффонада	bufonaad
былина	bõlina
бытовой роман	olustikuline romaan, miljööromaan

варваризм	barbarism
вариант	variant
вводный эпизод	vahelpeõimitud episood
ведущее качество характера	iseloomu juhtiv omadus
венок сонетов	sonetipärg
верлибр	vers libre, vabavärss

версификация

виды (литературные)

вириш

внесюжетные элементы

внутренний монолог

внутренняя рифма

водевиль

возвышенное

возрождение

вульгаризм

вольный стих

выбор слова

вымысел художественный

газель

галицизм

гекзаметр

германизм

героическая эпопея

героический, -ая, -ое

героический образ

герой литературного произведения

герой лирический

гимн

гипербола и художественное преувеличение

гипердактилическая рифма

глава

главенствующая черта характера

главное действующее лицо

главный мотив

глоссолаalia

versifikatsioon e. värsi-ehitus

liigid e. žanrid (romaan, ood, komöödia jt.)

viršid

süžeevälised elemendid

sisemonoloog

siseriin

vodevill

ülev

renessans

vulgarism

valmivärss

sõnavalik

kunstiline väljamõeldis

gaseel

gallitsism

heksameeter

germanism

kangelaseepos

heroiline, kangelaslik

heroiline kuju, kangelane

kirjandusteose tegelane

lüüriiline kangelane

hümn

hüperbool e. luuleline

liialdus

hüperdaaktiiline e. ülilibisev riim

peatükk

juhtiv iseloomujoon

peategelane, kangelane

peatootiv

glossolaalia

градация	gradatsioon, astendus
гражданская поэзия	kodanikuluule
графическая форма	graafiline kuju
гротеск	grotesk
группировка действующих лиц, -- образов	tegelaskujude rühmitamine
дадаизм	dadaism
дактилическая рифма	daktüüline e. libisev rüim
дактиль	daktül
двустишие и. дистих	distihhon, kahik
действие	tegevustik
декадентство	dekadents, dekadentskirjandus
декоративность	dekoratiivsus
декорация	dekoratsioon
деталь	detail
детективный роман	detektiivromaan
детская литература	lastekirjandus
децима	deetsim
диалектизм	dialektism
диалог	dialoog. e. kahekõne
дидактическая литература	didaktiline e. õpetlik kirjandus
динамический, -ая, -ое	dünaamiline (motiiv, iseloom, ülesehitus)
дилогия	diloogia
диподия	dipood
диспозиция	dispositsioon
дистих	kahik
дифирамб	ditüramb
дневник	päevik
дольник	dolnik
драматизация	dramatiseering
драматизм	dramatism
драматический род	dramaatiline põhiliik, dramaatika

драматургия	dramaturgia; dramaatika
драма	draama; näidend
думн	duumad
единоначатие, анафора	anafoor
единство времени, места и действия	aja-, koha- ja tegevuse ühtsus
единство содержания и формы	sisu ja vormi ühtsus
жанр	žanr, liik
жанры (литературные)	(kirjanduse) eriliigid (näit.: ajalooline romaan, filosoofiline ood, fars)
жаргон	žargon
женская рифма	naisriim
завязка	(süžee) sõlm, sõlmitus
загадка	mõistatus
замысел	kunstikavatsus
зачин, запев	algusvärsid böliinades, duumades jm.
звукоподражание	helijäljendus e. onomato- poetilised sõnad
звуковые повторы	häälikukordused
идеализация	idealiseerimine
идейность	ideelisuus
идеология	ideoloogia
идея	idee

идиллия	idüll
идиома	idloom
идиоматика; идиомати- ческий, -ая, -ое	idiomaatika; idiomaatile
образительно-выразитель- ные средства	kujutuslik-väljenduslikud vahendid
образительный эпитет	kirjeldav epiteet
игра слов, каламбур	sõnamäng, kalambuur
иллюзия	illusioon
имажинизм	imajimism
импрессионизм	impressionism
импровизация	improvisatsioon
инверсия	inversioon
индивидуализация	individualiseerimine
иносказание	mõistukõne e. allegooria
инструментовка	kõlakujundite (alliterat- iooni, assonantsi, onoma- topoeetiliste sõnade jt.) rakendamine
интервал	intervall
интермедия	intermeedium
интонация	intonatsioon
интрига	intriig
ирония	iroonia
"Искусство для искусства"	"Kunst kunsti pärast"
историография	historiograafia
исторический роман	ajalooline romaan
история литературы	kirjanduslugu e. kirjan- duse ajalugu
каламбур, игра слов	kalambuur, sõnamäng
кантата	kantaat
канцона и. канцонетта	kantsoon e. kantsonett
карикатура	karikatuur
картинность	piltlikkus
катаlecticкий стих	katalektiline värss

катастрофа	katastroof
катрен и. четверостишие	katrään e. nelik
квантитативное стихо- сложение	kvantiteeriv e. välteline värsisüsteem
классицизм	klassitsism
классическая литература	klassika, klassikaline kirjandus
классовость литературы	kirjanduse klassilisus
клаузула	klausel
климакс и. поэтическое усиление	kliimaks
кода	kooda
коллизия	kollisioon
кольцевая и. охватная и. опоясывающая рифма	süliirim
коляда, колядка	koljadaa, koljadka
комедия	komöödia
комическое	koomiline
композиция	kompositsioon, ülesehitus
консонанс	konsonants
конструктивизм	konstruktivism
контекст	kontekst
контраст	kontrast
конфликт	konflikt
криминальный роман	kriminaalromaan
критика	kriitika
критический реализм	kriitiline realism
кульминация	kulminatsioon, haripunkt
кумуляция	kumulatsioon
куплет	kuplee
лаконизм	lakonism
латинизм	latinism
легенда	legend; vajakutt
лейтмотив	juhtmotiiv
летопись	kroonika

либретто	libreto
лиризм	lürism
лирика	lүүrika
лирическое отступление	lүүriline kõrvalepõige
лирический герой	lүүriline kangelane
лирический эпитет	lүүriline epiteet
лирическое стихотворение	lүүriline luuletus
лиро-эпический род	lүroepika
литература	
лиро-эпический эпитет	lүro-epiline epiteet
литературное направление	kirjanduslik suund (vool)
литературоведение	kirjandusteadus
литота и. художественное преуменьшение	litootes e. luuleline vähendus
логазды	logaöödid
мадригал	madr'gal
макаронический стиль	maka:ooniline stiil
манера	maneer
массовые сцены (образ-коллектив)	massistseenid (kollektiiv- kujundina)
мелодрама	melodraama
мемуары, воспоминания	memuaarid, mälestused
местный колорит	kohalik koloriit
метафора	metafoor
метафорический эпитет	metafooriline epiteet
метод художественный	kunstiline meetod; loomingumeetod
метонимия	metonüümia
метр (стихотворный размер)	meetrum, värsimõõt
метрическое стихосложение	meetriiline e. välteline värsisüsteem
миниатюра	miniatuur
мистерия	müsteerium
мистификация	müstifikatsioon
миф	müüt

мифология	mütoloogia
модернизм	modernism
монография	monograafia
монолог	monoloog e. üksikkõne
монорим и. монорифм	monoriim
монтаж	montaaž
мора	mora
моралите	moralitee
мотив	motiiv
мотивировка	motiveering
мужская рифма	meesriim

народное стихосложение	rahvaluule värsiehitus
народное творчество	rahvalooming, rahvaluule
народность литературы	kirjanduse rahvalikkus
народные песни	rahvalaulud
натурализм	naturalism
"Натуральная школа"	"Naturaalne koolkond"
национальное своеобразие	rahvuslik omapära
начальная рифма	algusriim
неологизм	neologism
неореализм	neorealism
неоромантизм	neoromantism e. uusromantism
неточная рифма	irdriim, ebatäpne riim
новаторство	novaatorlus
новелла	novell
нона	noon

обобщение художественное
образ

kunstiline üldistus
kujund (jaguneb põhi- ja korvalkujundeiks); kuju (täit. Pearu kuju), tegelaskuju

образность	kujundilisus
ода	ood
октаморон	oksüümoron
октава	oktaav
олицетворение	personifikatsioon e. isikustamine
омоним	homonüüm
омонимические рифмы	homonüümriimid
онегинская строфа	onegini stroof
ономатопёя	onomatopöa
описание	kirjeldus
описательная проза	kirjeldav proosa
опыт, эссе (напр.: Ф. Бэкон "Опыты и наставления")	essee
основная тема	põhiteema
острота	puänt
отзыв и. рецензия	retsensioon
отрицательный образ	negatiivne kuju
охватная и. кольцевая и. опоясывающая рифма	süüliirim
очерк	olulirjeldus
памфлет	pamflett
панегирик	panegüürika
парадокс	paradoks
параллелизм	parallelism
парафраза	parafraas
парная и. смежная рифмовка	paarisriim
пародия	paroodia
партийность литературы	kirjanduse parteilisus
пасквиль	paskvill
пастораль	pastoraal
пасторальный роман	pastoraalromaan
патетический, -вя, -ое	pateetiline
пафос	paatos
пейзаж	loodusekirjeldus

пентаметр	pentameeter
песен	peoon
перекрестная рифмовка	ristriim
перипетия	peripeetia e. pööre
перифраза и. перифраз	perifraas
персонаж	(teose) tegelane
песня и. песнь	laul
пиррихий	pürrihh
плагиат	plagiast
плеоназм	pleonasm
Плутовской роман	kelmiromaan
повествовательная проза	jutustav proosa
повесть	jutustus
повторение	kordus
поговорка	kõnekäänd
подтекст	alltekst
полисиндетон, многосовзвие	polüsündeton, hulkside-sonasus
положительный образ	positiivne kaju
портрет	portree
посвящение	pühendus
послание	läkitus
послесловие	järelsõna
пословица	vanasõna
постоянный эпитет	kinnisepiteet
поэзия	poeesia, luule
поэма	poem
поэтика	poetika
поэтическая лексика	poetiline leksika, poetiline sonavalik
поэтическая семантика	kõnekujundid; troobid
поэтический синтаксис	poetiline süntaks, lausekujundid
предмет (искусства)	ainestik, aine
прекрасное (эстетическая категория)	ilus, kaunis
приключенческая и. авантурная литература	seikluskirjandus

принцип историзма	historismiprintsiip
припев и. рефрен	refraään
причитанья и. причеты, вопли	*tk, nutulaul
проблема	probleem
проблематика	probleemistik
провинциализм	provintsialism
прогрессивный романтизм	progressiivne romantism
проза	proosa
прозаизм	prosaism
прозаическая речь	sidumata kõne e. proosa
прозопопея	prosoopoöa, e. personifi- katsioon, isikustamine
произведение искусства	kunstiteos
пролетарская литература	proletaarne kirjandus
пролог	proloog
прообраз, прототип	prototüüp
прототип, прообраз	prototüüp
профессионализм	professionalism
псевдоним	pseudonüüm, varjunimi
психологизм	psühholoogism
психологический роман	psühholoogiline romaani
публицистика	publitsistika
путешествие	reisikirjeldus
пьеса	näidend, draama
режиснер	rajoõnik
развернутая метафора	laiendatud metafoor
развернутое сравнение	laiendatud võrdlus; eepi- line võrdlus
развязка	lõpplahendus e. konklu- sioon
размер стиха	värsimõõt
рапсод	rapsood
рассказ и. новелла	novell, jutt
реализм	realism

реакционный романтизм	reaktsiooniline romantism
революционный романтизм	revolutsiooniline romantism
реквизит	rekvisiit
ремарка	remark
реплика	replik
реферат	referaat
рефрен и. припев	refraään
рецензия и. отзыв	retsensioon
ритм	rütm
риторика	retoorika
риторическая проза	retooriline proosa
риторический вопрос	retooriline küsimus
риторическое восклицание	retooriline hüüatus
риторическое обращение	retooriline pöördumine e. apostrofeerimine
рифма	riim
рифмовка	riimimine
роды (литературные)	põhizhanrid e. põhiliigid (eepika, lüürika, dramaatika)
роман	romaan
романс	romanss
романтизм	romantism
рондо	rondoo
руководящая идея	juhtidee, põhi-idee
руны	runod
русизм	russitsism
рыцарский роман	rüütliromaan
сага	saaga
сарказм	sarkasm
сатира	satiir
сатирический образ	satiiriline kuju
свободный стих	vabavärs
секстина и. шестистишие	sekstiin

семе́йный рома́н	perekonnaromaan
сента́нция	sentents
сенти́ментализм	sentimentalism
силла́бическое сти́хо- сложе́ние	süllaabiline e. silbiline värsisüsteem
силла́бо-то́ническое сти́хосложе́ние	süllabo-tooniline e. sil- bilis-rõhuline värsisüsteem
симво́л	sümbol
симво́лизм	sümbolism
сине́кдоча	sünekdohh
сино́ним	sünonüüm
ситуа́ция	situatsioon
сказ	pajatus
сказа́ние	muistend
сказка	muinasjutt, ennemuistne jutt
сканди́рование	skandeerimine
скетч	skits e. visand
славя́низм	slavism
сме́жная и. парная ри́фмовка	paarisriim
сме́шанные жанры	liitliigid, segaliigid (ballaad, poeem jt.)
содержа́ние и форма	sisu ja vorm
сонет	sonett
соста́вная ри́фа	liitriim
социа́листический реализм	sotsialistlik realism
социа́льный рома́н	sotsiaalromaan
спонде́й	spondeus
сравне́ние	võrdlus
станси	stantsid
ста́тья	artikkel
сти́лизация	stilisatsioon
сти́листика	stilistika
сти́ль	stiil
сти́х	värs
сти́хосложе́ние	värsiehitus, värsisüsteem
стихотво́рная ре́чь	seotud kõne e. luule e. poeesia

стопа
строфа
строфика
стык (lausekujundina)
сцена
сценарий
скет
скетная линия
сurrealism

тартология
творческий метод
тезис
тема
тематика
тенденция
текстология
теория литературы
терцет
терцина
тетралогия
течение литературное
тип
типизация
типический, -ая, -ое
типичный, -ая, -ое
тирада
тоническое и. акцентное
стихосложение
точная рифма
травести
трагедия
трагикомедия
трагикомический, -ая, -ое
трагический, -ая, -ое

värsijalg
stroof, salm
stroofika
epanastroof
stseen, etteaste
stsenaarium
süžee
süžeeiliin
surrealism

tautoloogia
loomingumeetod
tees
teema
temaatika
tendents
tekstoloogia
kirjandusteooria
tertsett, kolmikstroof
tertsiin
tetraloogia
kirjandusvool
tüüp
tüpiseerimine
tüüpline
iseloomulik, karakterne
tiraad
tooniline e. aksentueeriv
e. rõhuline värsisüsteem
täisriim, pubas riim
travestia
tragöödia
tragikomöödia
tragikoomiline
traagiline

традиция	traditsioon
трактат	traktaat
трафарет	trafarett
грузеры	truväärid
трилогия	triloogia
триолет	triolett
троп	troop
трошей см. хорей	
трубадур	trubaduur
ударение	rõhk
украшающие эпитеты	kaunistavad epiteetid
умолчание	aposlopees, lausekatkestus
универсализм	unanimism
усиление и. климакс	kliimaks
фабула	faabula
фантазия	fantaasia
фантастический образ	fantastiline kuju
фарс	farss, jant
фельетон	fõljeton
фигура стилистическая	stilistiline figuur
фигуры поэтического синтаксиса	lausefiguurid e. lausekujundid
фигуры поэтической речи	kõnefiguurid e. kõnekuju ^{ndid}
финал	finaal
фольклор	folkloor, rahvaluule, rahvalooming
формализм	formalism
фрагмент	fragment, katkend
фраза	fraas
фразаология, фразеологический, -ая, -ое	fraseoloogia, fraseoloogiline
футуризм	futurism

характер	karakter, iseloom
характеристика	karakteristika
хорей	trõhheus
хоровая песня	koorilaul
хроника	kroonika
художественная литература	ilukirjandus
художественное пре- увеличение и. гиперболa	luuleline liialdus e. hüperbool
художественное пре- уменьшение и. литота	luuleline vähendus e. litootes
художественность	kunstilisus
художественный вымысел	kunstiline väljamõeldis
цезура	tsesuur
цикл	tsükkel, sari
цитата	tsitaat
частушка	tsästuska
четверостишие и. катрен	nelik e. katrään
шарж	šarž
шестистишие и. секстина	seksciin
школа литературная	kirjanduslik koolkond
штамп	stamp(sõna)

эвфония	eufoonia, heakõla
эклога	ekloog
экзистенциализм	eksistentsialism
экспозиция	ekspositsioon
экспрессионизм	ekspressionism
элегия	elegia
элегический дистих	elegiline distihhon (e. elegiline kahik)
эллипс	ellips
эпиграмма	epigramm
эпиграф	epigraaf, moto
эпизод	episood
эпилог	epiloog, järelsõna
эпичный	epiniikion
эпистолярная литература	epistolaarne kirjandus
эпистолярный роман	kiriromaan
эпитафия	epitaaf, hauakiri
эпитет	epiteet
эпифора	epifoor
эпическая поэма	eepos, lugulaul; eepiline poem
эпические жанры	eepilised žanrid
эпопея	epopöa; eepos
эпос	eepika; eepos (kitsamas tähduses)
эпоха возрождения	renessansiepohh
эпоха просвещения	valgustusajastu
эссе, опыт	essee
эстет	esteet
эстетизм	estetism
эстетика	esteetika
эстетические категории	esteetilised kategooriad
эстетический идеал	esteetiline ideaal
этюд, этюдный, -ая, -ое	etüüd, etüüdlük

юмор
юмореска
юмористический образ

humor
humoresk
humoristlik kuju

язык
язык художественной
литературы
ямб

etteaste, stseen
ilukirjanduslik keel
jamb

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

ЭССР

ТАЛЛИНСКИЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ ИМ. Э.ВИЛЬДЕ

Кафедра эстонского языка и литературы

Б. СЁСТ

РУССКО-ЭСТОНСКИЕ ТЕРМИНЫ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ

Методический материал для студентов отделения
эстонского языка и литературы

На русском и эстонском языках

Vastutav toimetaja A. Raielo

Korrektorid V. Nuka ja V. Neverdinova

Kaane ja tiitellehe kujundus E. Isop

Trükkimisele antud 13.X 1970. Paber 60 x 84 / 16. Trüki-
poognaid 1,5, Tingtrükipoognaid 1,32. Arvestuspoog-
naid 0,95. MB-05993 . Trükiarv 500. Tellimise nr. 168
Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse TU Instituudi rotaprint
Saku

Hind 5 kop.

5 kop

A-59013

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00197207 6